

Het roodborstje tikt

Na een frisse wandeling wrijven we eens flink in de handen en gaan ons lekker bij de kachel opwarmen. Kopje thee en koekje

PLATFORM STADSNATUUR TILBURG

Dit artikel is verschenen in de maandelijkse rubriek *Stadsnatuur* van het Platform Stadsnatuur Tilburg. Dit is een samenwerkingsverband van Natuurmuseum Brabant, IVN-afdeling Tilburg, KNNV-afdeling Tilburg, Rauwbraken Onderwaterpark en gemeente Tilburg. Hoofddoelstelling van het platform is het vergroten van het natuurbe-wustzijn bij mensen die in Tilburg wonen, werken en/of recreëren. Tegelijkertijd wil het platform dat er op diverse fronten meer aandacht komt voor behoud en versterking van een gevarieerde natuur in de stedelijke omgeving van Tilburg. Eén van de activiteiten is de artikelenreeks *Stadsnatuur*, die in de *Tilburgse Koerier* verschijnt.

erbij en de kou is snel vergeten. Maar er zijn er ook die buitenshuis moeten blijven. Storm, regen in overvloed en daarna weer nachtvorst moeten zij doorstaan. Het lijkt onprettig om dan heel de dag buiten te zijn. Toch tikte er niemand op mijn raam om even te schuilen. Zelfs geen roodborstje smeekte: "Laat mij er in".

Zijn de roodborstjes misschien gevluht voor het slechte weer of durven ze in onze individualistische wereld niet meer om hulp te vragen? Zou dat liedje over het tegen het raam tikkende roodborstje ons vertellen óf er wel roodborstjes in onze stad leven?

Meisje deed open en strooid' uit haar schoot kruimeltjes suiker en kruimeltjes brood dat was het roodborstje wel naar de zin vloog toen het bos weder in

Uit de liedtekst kun je afleiden dat het een bosvogel is, die zo af en toe de mens eens opzoekt. Roodborsten broedden lange tijd ook inderdaad vooral in bossen, landgoederen en parken. In steden en dorpen waren ze tijdens het broedseizoen nauwelijks te vinden. De plekken waren gewoon ongeschikt om een nest te bouwen en er was te weinig eten. Het nest wordt op of laag bij

de grond gebouwd tussen onderbegroeiing, in takkenbossen en boomgaten. Tot zo'n twintig jaar geleden was het heel normaal om tuinen, plantsoenen en parken netjes op te ruimen. Al het blad moest eruit en er werd een pluim uitgedeeld als na het onderhoud de kale grond zichtbaar was. Gelukkig is er veel veranderd. In de plantsoenen is het nu heel normaal om hout te laten liggen. Soms worden zelfs van snoei-hout takkenbossen gemaakt. Daar leven weer veel insecten in. Het roodborstje, maar ook het winterkoninkje en de egel, vinden dat een lekkere plek.

Willen een mannetje en vrouwtje roodborst samen broeden, dan gelden er strenge huwelijkse voorwaarden. Ze zijn namelijk erg snel opgewonden en zelfs agressief. Ze reageren fel op de oranje-rode keel en borst. Zelfs wat roodachtige veertjes of een lapje is voor een roodborst voldoende om er op af te gaan en de boel volledig uit elkaar te trekken. Omdat mannetje en vrouwtje er precies hetzelfde uitzien, kunnen ze alleen door hun gedrag laten merken wie van de twee ze zijn. Een roodborstvrouwje dat laat blijken dat ze de baas wil zijn, wordt

door het mannetje als een agressor gezien. Hij valt haar aan, jaagt haar weg en desnoods pikt hij haar dood. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat jonge roodborstjes helemaal bruin gevekt zijn. Zouden ze op jonge leeftijd al een oranje-rode borst hebben, dan is een familiedrama met geweld en moord niet uit te sluiten.

Roodborstjes broeden gelukkig steeds meer in steden. Overwinteren doen ze wel bijna overal, zelfs in kleine stadstuinjes. Meestal zijn dat vogels die in het noorden van Europa broeden. Om zeker te zijn van genoeg eten, verdedigen ze een voedsel-territorium. De mannetjes en vrouwtjes doen dat niet samen; iedereen heeft zijn eigen terrein. Het bijzondere daarbij is dat voor het markeren van hun eigen gebied ook de vrouwtjes zingen. Hun gezang hoor je dan ook heel de winter door. Tot half april blijven de Scandinavische en Russische roodborsten in de steden en dorpen hangen. Omdat je meestal maar één roodborstje in je tuin hebt, denk je dat je ook steeds hetzelfde vogeltje ziet. Maar waarschijnlijk heb je het mis. Een Tilburgse vogelringer ving in zijn eigen tuin tijdens de wintermaanden negen verschillende exemplaren.

Deze winter kan nog heel wat vorst en sneeuw brengen. Weg met de kruimeldief en klop het tafelkleed weer gewoon buiten uit. Er valt in de tuin weer wat te eten. En wordt het een echte hongerwinter, dan weet je nooit wie er op een dag toch nog tegen je raam tikt.

Rob Vereijken is lid van de KNNV-afdeling Tilburg.

FOTO: WALTER APPELS

